

Mete Ergin (28 Mart 1934 - 5 Ekim 2015)

Çevirmen. Robert Kolej mezunudur. Bir süre Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Filolojisi bölümünde eğitim gördü. Jack London, Ernest Hemingway, Bertrand Russell, Bernard Shaw, Erskine Caldwell, O'Henry gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı. Mete Ergin'in Gani Yener'le birlikte Türkçeye kazandırdığı *Durgun Don* (Mihail Şolohov, 4 cilt) adlı nehir roman da Yordam Edebiyat tarafından yayımlanmıştır.

Mete Ergin'in İngilizceden çevirdiği *Yanan Gün (Burning Daylight)*, ilk olarak 1989 yılında Engin Yayıncılık tarafından yayımlanmıştır.

Yordam Edebiyat'ta
JACK LONDON YAPITLARI

Mete Ergin'in Türkçesiyle

Kurt Dölü

(öyküler, 1900)

Atalarının Tanrısı

(öyküler, 1901)

İstiridye Korsanları

(roman, 1902)

Vahşetin Çağrısı

(roman, 1903)

Oyun

(roman, 1905)

Beyaz Diş

(roman, 1905)

Haytalarla Çolpalar

(öyküler, 1907)

Martin Eden

(roman, 1909)

Yanan Gün

(roman, 1910)

John Barleycorn (Alkollü Anılar)

(roman, 1913)

JACK LONDON

YANAN GÜN

ROMAN

TÜRKÇESİ
METE ERGİN

yordam
edebiyat

Yordam Edebiyat: 62 • Yanan Gün • Jack London
ISBN 978-605-172-322-8 • *Türkçesi*: Mete Ergin
Düzeltilme: Didem Gerçek • *Kapak ve İç Tasarım*: Savaş Çekiç
Sayfa Düzeni: Gönül Göner • *Birinci Basım*: Mart 2019
© Yordam Kitap, 2016

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 10829)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat:3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • W: www.yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat
instagram.com/yordamkitap

Baskı: İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri (Sertifika No: 10614)
Çobançeşme Mah. Altay Sok. No: 8
Yenibosna - Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 496 11 11

YANAN GÜN

ROMAN

JACK LONDON

YAZAR, SERÜVENCİ, SOSYALİST

Yeşim Dinçer

Jack London'ın bugün hayranlıkla okuduğumuz romanları ve kısa öyküleri, hareketli geçen yaşamından güçlü izler taşır. Geçimini sağlamak için çocukluğundan itibaren verdiği mücadele, kendi kendini eğitmek üzere kitaplara dört elle sarılması, sahıp olduğu keskin gözlem yeteneği, onunla aynı kuşaktan bir başka realist yazarın, Gorki'nin yaşamıyla karşılaştırılabilir ancak.

Jack London 12 Ocak 1876'da, talihsiz koşullarda dünyaya gelmiştir. Biyolojik babasının, hamile kalan annesi Flora'yı terk ettiği; ümitsizliğe kapılan kadının intihara kalkıştığı ve ruhsal dengesinin sarsıldığı söylenmektedir. John Griffith Chaney adı verilen bebek, siyahi bir süt anneye emanet edilir. Flora doğumdan bir yıl kadar sonra yeniden evlenir ve oğlunu, eşinin önceki evliliğinden olma iki kız çocuğuyla birlikte büyütür. Jack London soyadını aldığı üvey babası John London'ı hayatı boyunca "baba", üvey kardeşlerini de "kız kardeş" olarak benimsemiş, hem onlarla hem de çok sevdiği süt annesiyle kurduğu aile bağını korumuştur.

Yazarın çocukluğunun ve ilk gençliğinin ne denli büyük bir yoksulluk içinde geçtiğini kayda alan biyografi yazarları, bu durumun nesnel sebepleri üzerinde durmazlar genellikle. Jack London'ın dünyaya gelişi, kapitalizmin ilk büyük krizini yaşadığı ve tarihe Uzun Bunalım (1873-1896) adıyla geçen döneme denk düşer. ABD bankalarının iflasıyla tetiklenen kriz, demiryolu şirketlerinin ve iş-

letmelerin batmasıyla yıkıcı bir hal almıştır. 1876'ya gelindiğinde her yedi Amerikalıdan biri işsizdir. Birçok yorumcuya göre bunalım, Birinci Dünya Savaşı'na neden olacak kadar uzun sürmüştür.

London ailesi bunalım yıllarını, California eyaletinin çeşitli şehirlerinde, çiftçilikten ev pansiyonculuğuna dek türlü işler deneyerek ama hiçbirinde dikiş tutturamadan geçirir. Jack London on yaşında sokaklarda gazete satarak çalışmaya başlar; Flora da öğrenci bulabildiği sürece piyano dersleri vermektedir. Yazar çocukken yaşadığı mahrumiyeti, üne kavuştuktan sonra kaleme aldığı otobiyografisinde şöyle anlatır:

Ben dünyaya yoksul gelmişim. Yaşamım yoksulluk içinde geçmişti. Zaman zaman aç kaldığım olmuştu. Bütün yaşamıma ne bir oyuncuğım olmuştu ne de başka çocuklar gibi oyun oynamıştım. Bütün anılarımda yoksulluğun acısı vardı. Bu yoksulluk acısını sürekli çekmişim. Bir dükkândan para verilerek satın alınmış ilk fanilamı sekiz yaşındayken giymişim. Altı üstü ufacak bir fanilaydı işte. O kirlendiği zaman, yıkanınca kadar yine evde yapılmış çirkin fanilalara kalırdım. Dükkândan alınma o fanilam bana öyle gurur veriyordu ki, bir süre üstüme ondan başka bir şey giymek için diretmişim; (...) sonunda annem, bütün dünya görsün diye üstümde sadece dükkândan alınma o fanilayla dolaşmama izin vermişti. (*John Barleycorn*)

Jack London, formel eğitimini ancak sekizinci sınıfa dek sürdürebilir. Buna rağmen şehir kütüphanesine girmenin bir yolunu bulmuştur. Tarih ve serüven kitaplarına, kara ve deniz yolculuklarına özellikle meraklıdır. “*Deli gibi, kendimi harap edercesine okuyordum*” diye anlatır o dönemi. Bir yandan da denize açılma; tekdüze, sıradan yaşantısından kurtulma hayalleri kurmaktadır. On dört yaşına girdiğinde ufak bir yelkenli edinir ve San Francisco Körfezinin Oakland halicinde turlar atarak denizciliği öğrenmeye başlar. On beşindeyse, günde on iki saat işçilik yaptığı konserve fabrikasının ağır çalışma koşullarından bezerek “istiridye korsanı” olmaya karar verir.

San Francisco körfezinde kültürel olarak yetiştirilen istiridye yatakları, Jack London'ın dünyaya geldiği şehrin önemli bir besin

ve gelir kaynağıdır o yıllarda. Gecenin karanlığından yararlanan “korsanlar”, ticari bölgeye tekneyle süzülerek kaçak istiridyeler toplurlar. Yapılan iş, adından da anlaşılacağı gibi yasa dışıdır. Jack London, süt annesinden aldığı borçla bir tekne satın alır ve konserve fabrikasındaki öldürücü çalışmadan kaçıp, kitaplarda okuduğu serüvenleri yaşamak üzere korsanların arasına katılır. Umduğu parayı kazanamaz ama cesareti ve cömertliğiyle “İstiridyeler Korsanlarının Prensi” olarak nam salar. Yaşadıkları, ileride yazacağı gençlik romanı *İstiridyeler Korsanları*'na esin kaynağı olacaktır.

Jack London 1893 yılında, on yedi yaşını bitirir bitirmez Japonya'ya kadar uzanacak olan bir gemiye kaydolur. Japonya'nın kuzey kıyılarından Bering Denizine kadar uzanan bölgede, Kanada ve Birleşik Amerika avcı filoları ayıbalığı sürülerini yağmalamaktadır. Dönüşte, artık bir baltaya sap olmanın vakti geldiğini söyleyen annesini dinleyerek günde on saatten, saat başına on sent ücretle bir kenevir fabrikasında işe girer. Söz verilen ücret zammı yapılmayınca istifa eder ve elektrikçi olma ümidiyle Oakland tramvay işletmesine başvurur. Ancak kendisine verilen görev, ateşçiye kömür taşımak gibi fiziksel dayanıklılık gerektiren vasıfsız bir iştir; üstelik, her biri ayda kırk dolar alan iki adamın işini tek başına ve ayda sadece otuz dolara yapmaktadır. “*Kaç sefer kömürlerin üstüne, kimsenin beni göremeyeceği bir yere oturup öfkemden, hırsımdan, yorgunluktan ve umutsuzluktan ağladım*” diye anlatır o günlerini. Neredeyse sakatlanacakken birlikte çalıştığı ateşçinin, gerçeği, yani nasıl bir sömürüye maruz kaldığını fısıldamasıyla bu işten de ayrılır.

Tarihe “1893 paniği” olarak geçen yeni bir mali kriz, iş bulma imkânlarını iyice daraltmıştır. Demiryollarının inşası için hesapsızca verilen krediler, bankaların art arda batmasıyla sonuçlanır. Jack London, ABD'yi bir baştan öbür başa dolaşmak üzere uzun bir yolculuğa çıkar. Elbette beş parasızdır ve kullandığı başlıca taşıt, kaçak olarak bindiği posta trenleridir. İş bulduğunda çalışarak, bulamadığında kapıları çalıp yiyecek dilenerek, ahırlarda ya da parklarda geceleyerek sürdürür yolculuğunu. Yük vagonla-

rı, sokaklar, cezaevleri, kendisi gibi “ipsiz”lerle doludur. Evsizleri bir asayiş sorunu olarak gören yasalar yüzünden hapse düşer ve mahkûmların zorla çalıştırıldığı Erie İl Cezaevinde otuz gün kalır.

Evine döndüğünde yarım kalan öğrenimini tamamlamak üzere Oakland Lisesine girer; kas gücünün değil, kafa gücünün para ettiği sonucuna varmıştır. Okul harcamalarını karşılamak için yine çalışıyordu. Lisede bir yıl okuduktan sonra, kestirmeden üniversiteye gitmeye karar verir. Üç ay boyunca günde on dokuz saat çalışarak hazırlandığı giriş sınavını kazanır ve California (Berkeley) Üniversitesine kabul edilir. Ancak ilk yarı yılını tamamladıktan sonra okula devam etmez. Hem para sıkıntısı çekmektedir hem de üniversite ona istediklerini verememiştir.

ABD’de gelişen yeni teknolojiler sayesinde, baskı maliyetleri düşen dergi yayıncılığı yükseliştir. Geniş bir kitleye yönelik popüler dergilerin sayısı ve tirajında patlama yaşanır; kısa öykü türü için de güçlü bir pazar doğar. Yazarlara hatırı sayılır telifler ödendiğini öğrenen Jack London, *“canla başla, yaratıcı bir tutkuyla”* yazmaya koyulur. Bazen düzenli olarak günlerce üst üste günde on dört saat yazdığı oluyordu: *“Binbir zorlukla satın aldığım okul kitaplarımı gülünç paralar karşılığında kitapçılara sattım. Bulabildiğim yerlerden ufak tefek borç paralar aldım ve azalan gücüyle birlikte kazancı da düşen babamın sırtına, bir de kendi geçim derdimi yükledim”* diye anlatır ilk yazarlık çabalarını. Bu dönem fazla uzun sürmez. Yazılarını gönderdiği dergilerden olumlu bir yanıt alamayınca bir buharlı çamaşırhanede işe girip çalışmaya başlar.

O sıralarda ABD’de tarihin en büyük “altına hücum” dalgalarından biri yaşanmaktadır. Kanada’nın Yukon bölgesinde, Klondike ile Yukon nehirlerinin kavuştuğu yerde yeni bir altın yatağı keşfedilmiştir. Haberi alan yüz bin civarında Amerikalı, zengin olma ümidiyle yollara düşer. Jack London da, kız kardeşiyle kocasının, parası ileride ödenmek üzere kendisine sağladıkları malzemeyle Klondike’a gider. Kış mevsiminin çok çetin geçtiği, nehirlerin donduğu bölgede, her türlü araç gereç ve yaşamsal gıda güçlekle tedarik edilmektedir. London, sırtında altmış kiloluk yükü, en berbat

yollarda, günde kırk kilometre kat ettiğini; birlikte yük taşıdığı Kızılderilileri bile yaya bıraktığını anlatacağı ilerde. Fiziksel gücüyle gurur duymaktadır. Ne var ki iskorbüt hastalığına yakalanıp bir yıl sonra evine döner. Hastalığına, muhtemelen yeterli sebze ya da meyve yiyememekten kaynaklı vitamin eksikliği yol açmıştır.

Jack London, Klondike'tan eli boş döner. Fakat bu süreçte dinlediği ya da bizzat tanık olduğu hikâyeler, tanıştığı kişiler, gözlemlediği doğa-insan ilişkisi ve hatta hayvan davranışları, daha sonra yazacağı *Vahşetin Çağrısı*, *Beyaz Diş* gibi muhteşem romanlara, çok sayıda kısa öyküye kaynaklık edecektir. Evden uzaktayken babası ölmüştür ve bütün aile artık onun eline bakmaktadır. Postacı olabilmek için açılan memurluk sınavına girer; ilk sınavı da verir.

Kadro açılmasını beklerken gazetelere yazılar, dergilere de kısa öyküler gönderir. Gazete editörlerinden yanıt alamasa da basılan öykülerinden ufak paralar kazanmaya başlamıştır. Postaneden işe girmesi için çağrı tam da bu sırada gelir. Oakland postane müdürü ile yaptığı ve durumunu açık yüreklilikle anlattığı görüşme, hayatının dönüm noktasıdır belki de... Yazarlıktan para kazanma şansını açılmış gibi gözükse de başarısı kesinlik kazanmamıştır henüz. Müdürdan kendisini şimdilik atlamasını, bir sonraki adayı işe almasını, bundan sonra ilk yer açıldığında haber vermesini rica eder. Adamın kabalığı ve anlayışsızlığı karşısında tepesi atarak işi reddeder.

Gemilerimi yaktıktan sonra balıklama yazı işine daldım –diye anlatmaktadır.– Her şeyde, her işte öteden beri aşırıya kaçan bir insanımdır. Sabahın erken saatlerinden akşamın geç saatlerine kadar hep yazılarımla uğraşıyordum: yazıyor, daktilo ediyor, gramer çalışıyor, bütün yazı biçimlerini, başarı kazanmış yazarların nasıl başarıya ulaştıklarını anlamak için onların yazılarını inceliyordum. Yirmi dört saatte beş saatlik uykuyla yetinip, geri kalan on dokuz saatin hemen hemen tümünü çalışmaya ayırıyordum.
(*John Barleycorn*)

Jack London'ın yazar olma özlemini ve çabasını en güzel dile getirdiği romanı, *Martin Eden*'dir: Martin Eden, bir yanılla Jack London'ın ta kendisidir: Yoksulluk nedeniyle eğitimi yarım kalan,

bilgi açığı tüklemek bilmeyen bir azimle kitap okuyarak telafi eden, sahip olduğu tek takım elbiseyi rehin vererek geçinmeye çalışan, bakkal veresiyeyi kestiğinde aç kalan, onlarca yazısı editörler tarafından geri çevrilse de yazmayı sürdüren, bu konuda kendisine yol gösterecek kimseyi de tanımayan, eli nasırlı genç denizci. *Martin Eden*'i okuyan kimi eleştirmenler, derme çatma bir okul öğrenimine sahip bir denizcinin üç yıl içinde başarılı bir yazar haline gelmesini inandırıcı bulmadıklarını söylemişlerdir. Jack London, ikisi lise ve üniversitede, biri yazı yazmakla, ama tümü de dur durak bilmeyen yoğun çalışmayla geçen üç yılın sonunda amacına ulaştığını söyleyerek yanıtlar onları...

Önce dergilerin kapıları açılır Jack London'a; ardından Klondike öykülerinin derlendiği *Kurt Dölü* basılır. İlk kitabının çıktığı yıl, 7 Nisan 1900'de ilk evliliğini yapar. Eşi Bess Maddern ile, dostlukları romantik bir boyut kazanmazdan önce, neredeyse beş yıldır tanışıp görüşüyorlardır. Bess, Jack London'ın üniversite giriş sınavına hazırlanmasına yardım etmiştir. Evlilik kararı almaları, her ikisini de tanıyanlar için sürpriz olur ve "mantık evliliği" yaptıkları şeklinde yorumlanır. Çiftin bir yıl arayla iki kız çocukları dünyaya gelecek, ancak beraberlikleri uzun sürmeyecektir.

Jack London 1902 yılında, şehrin işçi semtlerinden East End'de birkaç ay yaşamak üzere Londra'ya gider. Burada birinci elden tanışıklık ettiği büyük sefaleti *Uçurum Halkı*'nda kitaplaştırır. O güne kadar yazdıkları belli bir ilgi görmüş olsa da, Buck adlı köpeğin ana karakter olduğu romanı *Vahşetin Çağrısı* (1903) yazarı zirveye taşır. Bu küçük başarıya, benzer bir temaya sahip olan, 1906 tarihli *Beyaz Diş*'le birlikte, her kuşaktan okurun sevgisini kazanmıştır.

London San Francisco merkezli bir gazetenin önerisiyle, 1904'te patlak veren Rus-Japon Savaşı'nı izlemek için Japonya'ya hareket eder. İki emperyal devlet, Mançurya topraklarında (Çin'in kuzey doğusundaki bölge) ve Kore Denizinde paylaşım mücadelesi içindedir. Jack London, cepheye sızmaya çalışırken iki kez tutuklanıp

Amerikalı diplomatların araya girmesiyle serbest kalır. Sonunda Japon ordusu ile sınıra seyahat etmesine izin verilir.

Yazar sıkıntılı geçen boşanma sürecini takiben Charmian Kittredge ile ikinci evliliğini yapar. Charmian ile Jack'in tanışmasına, genç kadını büyüten teyzesi –aynı zamanda yazarın ilk öykülerinden birini basan *Overland Monthly* dergisinin editörü– Netta Earnes vesile olmuştur. Netta ve eşi, sosyalist yazar ve sanatçılardan oluşan, Jack London'ın da dahil olduğu ortak bir sosyal çevreyi paylaşırlar.

London aktif devrimci siyasetle çok genç yaşta ilgilenmeye başlamıştır. Yirmi yaşındayken Sosyalist Emek Partisi'ne (SLP) katılır. 1901 ve 1905 seçimlerinde Oakland belediye başkanlığına aday olur ancak kayda değer bir sonuç elde edemez. Sosyalizm fikrini gençler arasında yaygınlaştırmak üzere ülkenin çeşitli merkezlerindeki üniversitelerde konferanslar verir; davet edildiği kulüplerde, örgütlerde konuşmalar yapar. Bu amaca hizmet edecek denemelerden oluşan iki kitap yayımlar: *The War of the Classes* (Sınıflar Savaşı, 1905), *Revolution and other Essays* (Devrim ve Diğer Makaleler, 1910). Jack London'ın sosyalizmi, yaşam deneyiminden süzülerek gelmiştir. Roman ve öykülerinde öne çıkan gelir eşitsizliği ve yoksulluk, sömürü ve sınıf çatışması, insanın adalet arayışı, kapitalizmin yıkıcı etkileri gibi temalar dünya görüşüne paraleldir.

Açık havada zaman geçirmeyi, ata binmeyi çok seven Jack London, Charmian ile evlendiği yıl (1905), California'da bir çiftlik arazisi satın alır. Yazarlıktan elde ettiği gelirin önemli bir kısmını topraklarını genişletmek için harcar. Burayı “*sürdürülebilir tarım*” yapılan bir yer haline getirmeyi aklına koymuştur. Tarım kitapları okuyarak kendi kendini eğitir. California'nın ilk beton silosuna sahip olmakla, kendi tasarımı olan domuz ağılıyla övünmektedir. Ancak kötü şans mıdır yoksa işletme beceriksizliği midir bilinmez, bir kısmını borç alarak yaptığı onca yatırıma rağmen, çiftlik sonunda iktisaden başarısız olur.

Kimilerine göre başarısızlığın nedeni, Jack London'ın aynı anda birçok şeyle birden ilgilenmesi ve çiftliğin denetimini ihmal etmiş olmasıdır. Bu arada hem yeni kitaplarını yayımlamakta hem de sa-

hip olduğu yelkenliyle yolculuklara çıkmaktadır. Sportif Charmian bu uzun deniz yolculuklarında mükemmel bir yol arkadaşıdır. Birlikte Hawaii adalarına yelken açarlar; Jack London Honolulu'dan, sömürgecilerin, misyonerlerin, tüccarların yöreyi nasıl talan ettiğini anlatan kısa öykülerle geri döner. Charmain ise, Hawaii izlenimleri ile seyahat günlüklerini içeren iki kitap kaleme alır. Çiftin 1910'da dünyaya gelen tek çocuğu, sadece birkaç gün hayatta kalmıştır.

Jack London'ın bu döneme ait en önemli romanları arasında *Demir Ökçe* (1908), *Martin Eden* (1909), *Yanan Gün* (1910) ve *Ay Vadisi* (1913) sayılabilir. Yakında yükselecek olan faşizm dalgasına ilişkin kâhince öngörüler içeren *Demir Ökçe*, distopik roman türünün öncüsü olmuştur. Yazarın alkol alışkanlığını büyük bir içtenlikle dile getirdiği *John Barleycorn*, ölümünden üç yıl önce yayımlanır. Bu kitapta şunu itiraf etmektedir Jack London:

Ben yaşlandıkça, başarıım büyüdükçe, daha çok para kazandıkça, dünyaya sesimi duyurma olanaklarım arttıkça, alkolün yaşantımda tuttuğu yer aynı oranda büyüdü. Uğrunda savaştığım başarı ya da para gibi şeylerin savaşmaya değmez olduğu ortaya çıktı. Geriye kala kala, beni bir kelepçe gibi yaşama bağlayan HALK kaldı.

Böbrek yetmezliği çeken ve acısını dindirmek için bir süredir morfin kullanan Jack London, 22 Kasım 1916 sabahı odasında baygın halde bulunur; aynı akşam hayatını kaybeder. Ölüm nedenine ilişkin ihtilaflı görüşler öne sürülmüştür. Çeşitli kaynaklarda morfin zehirlenmesi veya intihar ihtimali üzerinde durulmuş olsa da doktorunun düzenlemiş olduğu ölüm raporu, böbrek yetmezliğine işaret etmektedir. Bedeni vasiyetine uyularak yakıldıktan sonra külleri, çiftliğinin bulunduğu –daha sonra Jack London Eyalet Tarih Parkı olarak kamulaştırılan– araziye gömülmüştür. Jack London, sağlığında takdir edilip sonradan unutulmuş yazarlardan olmamıştır. Kırk yıl süren kısacık hayatına sığdırdığı elliye aşkın kitap, zamanın acımasız akışına taptaze bir ruhla direnmeyi sürdürmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

I

Gece Tivoli sessiz sakindi. Çatlayıp yarılmış kütüklerden yapılmış duvar boyunca uzanan bara dirseklerini dayamış yarım düzine erkekten ikisi, iskorbüte çare olarak reçine ve ıhlamur suyunun erdemi üzerinde tartışıyorlardı. Bezgin, isteksiz konuşmalarına her ara verişlerinde ortalığı sıkıntılı bir sessizlik kaplıyordu. Diğerleri onlara pek dikkat etmiyordu bile. Karşı duvara yakın masalar kumar oyunlarına ayrılmıştı. Bakara masasında kimsecikler yoktu. Faro masasında da adamın biri tek başına oynuyordu. Rulet topu bile dönmüyordu; gürül gürül yanan, ak kor haline gelmiş sobanın yanı başında ayakta duran krupiyeye, ta Juneau'dan Fort Yukon'a kadar olan bölge içinde Virgin adıyla tanınan, yüzce de vücutça da güzel, siyah gözlü genç bir kadınla konuşuyordu. Üç adam açık poker oynuyordu; ama kendilerini seyreden tek kişi olmadığı gibi, ufak fişlerle oynadıkları pokerin ne tadı ne heyecanı vardı. Arka taraftaki dans pistindeyse, isteksiz çalınan bir piyano ve kemanın eşliğinde üç çift âdeta zoraki vals yapıyordu.

Circle City halkı şehri terk etmemişti, paralar suyunu çekmiş de değildi. Madenciler, Moosehide Creek'ten ve batıya düşen diğer altın arama bölgelerinden şehre dönmüşlerdi; yaz süresince işleri iyi giden altın arayıcılarının keseleri toz ve külçe altınla doluydu. Klondike henüz keşfedilmediği gibi, Yukon'daki altın arayıcıları, derin çukur kazıp odun ateşiyle toprağı yumuşatarak kışın da çalışma olanağından habersizdi henüz. Kışın hiçbir iş yapmazlar, uzun kutup gecelerini Circle City gibi büyük kamp-

larda âdeta bir kış uykusuna yatarak geçirirlerdi. Vakitleri bol, keseleri şişkindi, biricik toplumsal eğlenceyi de onlara barlar sağlıyordu. Ne var ki Tivoli kelimenin tam anlamıyla ölüydü o gece. Sobanın yanında ayakta duran Virgin, ağzını eliyle kapamaya lüzum görmeksizin geniş geniş esneyerek, Charles Bates'e:

"Eğer hemen bir şeyler olmazsa gidip yatacağım," dedi. "Allah aşkına ne oldu bu kampa? Öldü mü bütün millet, nedir?"

Bates cevap vermek zahmetine bile katlanmaksızın, canı sıkın, sigarasını sarmaya devam etti.

Yukarı Yukon'da ilk barı kuran, o bölgelerin ilk kumarbazı, Tivoli'nin sahibi, aynı zamanda oradaki bütün kumar oyunlarının mano sahibi Dan MacDonald asık suratla, büyük ama boş salonu bir baştan bir başa geçerek geldi, sobanın yanında duran iki kişiye katıldı.

Virgin, "Cenaze filan mı var?" diye sordu ona.

"Öyle görünüyor," diye cevap verdi öteki.

Virgin tekrar esneyerek, aynı zamanda sesine bir kesinlik katarak:

"Şu halde bütün kamp halkı gebermiş olmalı!" dedi.

MacDonald sırtarak başını sallayıp onu doğruladı; tam bir şey söylemeye hazırlandığı sırada ön kapı ardına kadar açıldı ve ışıkta bir adam belirdi. Bacaklarını dizlerine kadar kaplayan kristalleşmiş kar zerrelere odanın sıcaklığından hemen buhar haline dönüşmüş, adam bu buhar bulutunun içinde ilerlerken gittikçe incelen zerrelere eriyerek su haline gelmiş ve yere akıp sobaya dört beş metre kala tamamıyla yok olmuştu. Yeni gelen, kapının arkasındaki ufak süpürgeyi alarak, mokasenleriyle uzun yün çoraplarının üstündeki karı temizledi. İri adımlarla gelip onun elini yakalayan Fransız asıllı Kanadalı eğer dev yapılı olmasa, yeni gelen de pekâlâ iri yarı bir adam izlenimi bırakabilirdi.

Kanadalı, "Merhaba Günışığı!" diye karşıladi onu. "Seni görünce insanın yüzü aydınlanıyor vallahi!"

"Merhaba Louis. Gelin bir içkimi için de bana şu Bone Creek'i anlatın bakalım. Hey gidi koca yabancılar be! Gel bir kere

daha el sıkışalım seninle şöyle. Nerede senin şu ortağın? Onu göremiyorum.”

Dev gibi bir başka adam tokalaşmak için yanlarına geldi. Bone Creek’te ortaklaşa altın arayan Olaf Henderson’la French Louis, memleketin en iri yapılı adamlarıydı; yeni gelenden sadece yarım baş kadar yüksek olmalarına rağmen, adam ikisinin arasında cüce gibi kalmıştı.

“Merhaba Olaf, sen tam benim dişime göresin!” dedi Günışığı diye çağırdukları. “Yarın benim doğum günüm, hepinizin sırtını yere vurabilirim, tamam mı?.. Haydi gel de çek bir tane Olaf, ben de size olan biteni anlatırım bu arada.”

Yeni gelenle birlikte ortalığa bir sıcaklık dalgası yayılmıştı sanki. İçeri girdiğinde onu görüp ilk tanıyan Virgin, “Yanan Günışığı bu,” diye çılgığı basmıştı. Onu gören Charles Bates’in gergin yüz çizgileri gevşemiş, MacDonald da hemen yerinden kalkıp bar tezgâhına yanaşan üç kişiye katılmıştı. Yanan Günışığı’nın gelişiyle birlikte koskoca bar bir anda hareketlenip neşelenmişti. Barmenler harıl harıl çalışmaya başlamıştı... Sesler yükselmişti. Birisi bir kahkaha koyuverdi. Ön salona göz atan kemancı, piyaniste, “Yanan Günışığı gelmiş,” deyince valsın temposu fark edilir şekilde hızlandı, dans edenler ise kendilerine de bulaşan bu canlılıkla, şimdi gerçekten zevk alarak dönmeye başladılar. Onlar öteden beri bilirdiler ki, Günışığı’nın bulunduğu yerde gevşemek diye bir şey söz konusu olamazdı.

Yanan Günışığı yaslandığı bar tezgâhından yarım döndü, sobanın yanındaki kadını ve kadının kendisine hoş geldin diyen istekli bakışlarını gördü.

“Merhaba Virgin, koca kız,” diye seslendi. “Merhaba Charles. Ne oldu sizlere yahu? Bu ne surat böyle, ne bu pısrıklık şu ölümlü dünyada? Hadi gelin, çekin kafaları bakalım. Gelin buraya, sizi gidi canlı cenazeler, gelin de söyleyin bakalım hangi zıkkımı içeceksiniz. Herkes gelsin buraya. Bu gece benim gecem ve benim dediğim olacak... Yarın otuzumu bitiriyorum. Ondan sonra artık ihtiyar sayılırım. Gençliğimin son çılgınlığını yaşa-

yacağım. Hepiniz benimle beraber misiniz? Hadi öyleyse, yanaşın bakalım, yanaşın.”

“Dur orada, kıpırdama Davis,” diye seslendi Günışığı. Seslendiđi, faro oynayan adam, tam o sırada sandalyesini masadan geri çekiyordu. “Hepiniz benden mi içeceksiniz, yoksa hepimiz senden mi içeceğiz, bunu anlamak için sana bir şans vereceğim.”

Ceketin cebinden altın tozuyla dolu ağır bir kese çıkarıp masanın üzerine fırlattı; en yüksek kâğıda oynuyordu.

“Elli,” dedi.

Faro oyuncusu iki kâğıt çekti desteden. Günışığı kazandı. Öbürü, verilecek miktarı bir kâğıt parçasının üstüne karalayiverdi, barda duran ve işi altın tartmak olan adam da elli dolar tutarında altını tartıp Günışığı'nın kesesine boşalttı. Arka odada vals bittiği için, arkalarında kemancıyla piyanist olduğu halde bara doğru giren üç çifte, Yanan Günışığı'nın gözü ilişti.

“Sizler de yanaşın!..” diye bağırdı. “Yanaşın da isteyin. Bu gece benim gecem, böyle geceler sık sık gelmez ha! Yanaşın be Eskimolar, Kızılderililer sizi. Yanaşın be! Benim gecem bu. Bakın, size diyorum ki...”

“Berbat, uyuz bir gece!” diye araya sokuşturdu, onun lafını kesen Charles Bates.

“Haklısın oğlum!” diye devam etti Yanan Günışığı, neşe içinde, “Uyuz bir gece, ama yine de benim gecem, tamam mı! Ben uyuz bir kart kurdun ta kendisiyim. Dinleyin bakın nasıl uluyorum!”

Yanan Gün, tek başına kalmış bir bozkurt gibi öyle bir uludu ki, Virgin incecik parmaklarıyla kulaklarını tıkayıp baştan ayağa kadar ürperdi. Bir dakika sonra da yine aynı Virgin, Yanan Gün'ün kollarında döne döne dans pistine doğru gidiyordu. Dans salonunda çok geçmeden diğer üç kadınla kavalyelerinin de katıldığı çılgınca bir Virginia dansının havası ortalığı gürültüye boğdu. Erkek, kadın, herkes mokasenleriyle dans ediyordu; kahkahalar, yaygaralar içinde ortalık inim inim inliyordu ve bütün bu neşenin, bu cümbüşün ağırlık merkezi, tutuşturucu kıvılcımı,

orada bulunanları içine düştükleri umutsuzluk bataklığından, şakaları ve alaylarıyla çekip çıkaran Yanan Gün'dü.

Onun gelişiyle barın havası değişmişti. Havayı o müthiş yaşama gücüyle doldurmuştu sanki. Sokaktan içeri giren erkekler bunu hemen hissediyordu. Onların soru dolu bakışlarına cevap olarak da barmenler başlarıyla salonu işaret ederek, anlamlı anlamlı, "Yanan Gün cümbüş yapıyor," diyorlardı. İçeri giren adam da başlıyordu kafayı çekmeye. Kumarbazların da keyfi yerine gelmişti; çok geçmeden masalar dolmuş, salonu dolduran gürültü ve erkeklerin kaba saba, şaka yerine geçen küfürleriyle kadın kahkahaları arasında fişlerin çıkardığı şıkırtılar, rulet topunun çıkardığı pırr sesi yavaş yavaş kendini kabul ettiren bir şiddetle yükselmeye başlamıştı.

Elam Harnish'i, Yanan Gün adından başka bir adla tanıyan pek az kimse vardı; bu ad da ona çok eskiden, arkadaşlarını, günü yakıyorlar diye şikâyet ederek battaniyelerin altından zorla çıkardığı için verilmişti. Bütün erkeklerin birer öncü sayıldığı bu uzak kutup bölgesinde, öncülerin en eskilerinden sayılırdı o. Al Mayo gibi, Jack McQuestion gibi adamlar ondan önce gelmişlerdi; ne var ki onlar, Hudson Körfezi kıyılarından Kayalık Dağlarını doğuya doğru aşarak girmişlerdi ülkeye. Halbuki Günışığı, Chilcoot ve Chilcat geçitlerini aşmış bir öncüydü. 1883 yılının baharında, on iki yıl önce, daha on sekiz yaşlarında bir delikanlıyken beş arkadaşıyla birlikte Chilcoot'u aşmıştı. Sonbaharda aynı geçitten geriye bir kişiyle dönmüştü. Diğer dört kişi, haritası bile çıkarılmamış bu soğuk ıssızlıkta şansları yaver gitmediği için ölmüşlerdi. İşte, Elam Harnish on iki yıldan beri, ülkenin yarı karanlıkları içinde altın aramaya devam etmekteydi.

Onun gibi inatla altın arayan, onun gibi dayanıklı biri daha çıkmamıştı. O, ülkeyle birlikte gelişmişti. Başka bir yer tanıımıyordu. Uygur dünya daha önceki hayatıyla ilgili bir düş gibiydi. Forty Mile ve Circle City gibi kamplar onun için koskocaman birer şehirdi. Üstelik o sadece, henüz genç olan ülkeyle birlikte

serpilmekle kalmamış, aynı zamanda ülkenin gelişmesine yardım da etmişti... O, bu ülkeye bir tarih kazandırmış, coğrafyasını belirlemiş, onun ardından gidenler de onun ayaklarının bastığı yerlerin planını çizmişlerdi.

Kahramanlar arasında kahramanlık dininden olanlara pek rastlanmaz, ama o, genç ülkenin kahramanları arasında, kendisi de genç olmasına rağmen bir yaşlı kahraman, bir büyük kahraman sayılırdı. Yanan Gün zaman konusunda hep diğerlerinden önce gelirdi; yaptığı işler ise, diğerlerinin hayal bile edemeyeceği cinstendi. Dayanıklılığa gelince; herkes bilirdi ki, Yanan Gün'le yola çıkan en dayanıklı adam bile yorgunluktan ölürdü. Üstelik son derece cesur, dürüst bir beyaz adamdı.

Hayatın neşe içinde sürdürülüp neşe içinde bırakılan bir oyun olduğu ülkelerde erkekler, hemen hemen otomatik denilebilecek bir şekilde, eğlenmek ve dinlenmek için kumara sarılır. Yukon'da erkekler, altın bulmak için karşılığında hayatlarını koydukları bir kumar oynar, sonra da topraktan altın kazananlar bu altınları bir başkasının kazandığı altınlarla karşı kumar masasına yatırılırdı. Elam Harnish de bunların dışında kalmıyordu. Onun mayası erkekçe işler için yoğrulmuştu ve hayatını koyarak kumar oynama içgüdüğü son derece güçlüydü. Bu oyunun nasıl oynanacağını çevresi kararlaştırmıştı. Lova'da bir çiftlikte dünyaya gelmiş, sonra babası Doğu Oregon'a göç etmiş ve Elam'ın çocukluğu işte bu madenciler şehrinde geçmişti. Bütün hayatında ekmeği aslanın ağzında görmüştü o, başka türlüünü bilmezdi. Bu oyunda yiğitlik ve dayanıklılığın payı yabana atılmazdı, ama yine de kâğıtları dağıtan büyük şans tanrısıydı. Hiç şüphesiz oyun dürüstçe oynanmalıydı, ama bunun karşılığı da büyük olmalıydı. Erkek dediğin büyük oynardı. Her şeye karşı her şeyini koyarsın, her şeyden biraz daha az bile kazansan kaybettin sayılır. İşte bu nedenle Elam Harnish de Yukon'da, on iki yıldan beri durmadan kaybediyordu. Geçen yaz Moosehide Creek'te yirmi bin dolarlık altın çıkardığı, toprakta da daha yirmi bin dolar değerinden fazla altın kaldığı doğruydu gerçi, ama kendisinin de dediği gibi, bu, pokerde sürdüğü parasını geri

almaktan başka bir şey değildi. O on iki yıldan beri hep hayatını ortaya koymaktaydı; böylesine büyük bir giriş için ise aldığı pot çok küçüktü... Bir içkinin parasını ödemek, Tivoli'de bir iki dans etmek, Circle City'nin kış hayatı içinde ufak tefek heyecanlar ve gelecek yıl için krediyle alınan malzeme, hepsi o kadar...

Yukon'daki erkekler eski özdeyişi tepetaklak edip şöyle kullanırlardı: Selle gelen suyla gider. Elam Harnish dansın sonunda oradaki herkesi tekrar içmeye davet etti. İçkilerin kadehi bir dolardı; altının da otuz bir gramı on altı dolardan gidiyordu; barda Elam'ın davetini kabul eden otuz kişi vardı ve iki dans arasında hepsine içki ısmarlıyordu. Bu gece onun gecesiydi, ondan başka kimse hiçbir şeye para ödeyemezdi. Elam Harnish içkiye düşkün falan da değildi; viski onun için o kadar önem taşıymıyordu. Alkolün esiri olamayacak kadar gürbüz, kafaca da bedence de sağlam ve sağlıklıydı. Yaya olarak ya da ırmak üzerinden yola çıktığı zaman kahveden daha sert hiçbir şey içmeksizin aylarca gittiği olurdu, hatta bir seferinde, bütün bir yıl ağzına kahve bile koyamamıştı. Ne var ki Elam sosyal biriydi; Yukon'daki biricik eğlence yerleri ise içki, kumar ve dansın bir arada bulunduğu barlardı; erkeklerin kendilerini toplumsal yönden ifade edebilmesi için biricik yol buydu. Başka bir yol da bildiği yoktu.

Kılığı, Tivoli'de bulunan bütün erkeklerin kılığıyla aynı olmasına rağmen göze çarpacak kadar yakışıklı bir erkekti Elam Harnish. Boncuklu ve Kızılderili desenleriyle süslü yumuşak ge-yik derisinden mokasenler vardı ayaklarında. Pantolonu sıradan iş pantolonu olup, ceketi battaniyeden yapılmıştı. Yünden örülmüş, yalnız başparmağı olan uzun eldivenleri yanlarından sarkıyordu. Bunlar, boyundan ve omuzlardan geçirilen bir sırıma tutturulmuştu. Başında kulaklıkları yukarı kaldırılmış, bağları sarkan bir kürk başlık vardı. İnce, biraz uzun suratı, elmacık kemiklerinin altında hafif tertip çukura kaçan avurtlarıyla tam bir Kızılderili yüzünü andırıyordu. Yanık derisiyle parlak kara gözleri bu benzeyişi artırmakla birlikte, tunç renkli derisi de gözle-

ri de aslında bir beyazın derisi ve gözleriydi. Otuzundan büyük gösterdiği halde, kaymak gibi traşlı buruşuksuz yüzünde yine de çocuksu bir ifade vardı. Yaş yönünden bıraktığı bu izlenim gözle görülür elle tutulur bir nedene dayanmıyordu; daha çok onun hayatındaki soyut gerçeklerden, sıradan erkeklerin aklından bile geçmeyecek zahmetlere katlanmış, büyük tehlikeler atlatmış olmasından ileri geliyordu. O, doğaya en yakın, aynı zamanda da en çetin biçimiyle yaşıyordu hayatı ve işte bütün bunlardan bir şeyler gözlerinde için için yanıyor, sesinin titreşimlerinde yankılanıyor, dudaklarında hiç dinmeyecek bir fısıltı halini alıyordu.

Dudakları incedi; bembeyaz, düzgün dişlerinin üzerinde sımsıkı kapalı dururdu çoğunlukla. Bu ince dudakların kenarlarından yukarı doğru yaptığı kıvrımlar, ona katı bir ifade kazandırıyor. Ama yine aynı kıvrımlar, tıpkı gözlerinin kenarlarındaki minik kırışıkların ona gülyüzlü bir görünüm verşi gibi, Elam Harnish'e tatlılık veriyordu. Bu Tanrı lütufları, esas itibarıyla yırtıcı olan yaratılışının zalim ve sert görüntüsünden kurtarıyordu onu. Burnu tam yüzüne uygun irilikte, ince, biçimli olup, burun delikleri büyükçeydi; diğer yandan, dar alınının kusurunu kapatmak ister gibi, son derece biçimli ve simetrik bir baş vermişti doğa ona. Saçları da yine Kızılderili saçları gibi kapkara ve ancak mükemmel bir sağlığın verebileceği parlaklıktaydı.

Dans edenlerden bir şaka sağanağı gelirken, Dan MacDonald: “Yanan Gün dediğin, yanan mumdur işte,” deyip bir kahkaha koyverdi.

Olaf Henderson:

“Ama altın arayıcılığı için biçilmiş kaftan bu çocuk, öyle değil mi, ha Louis?” dedi.

French Louis:

“Tanrı hakkı için öyle,” dedi. “Baştan ayağa altın bu.”

Dan MacDonald araya girerek:

“Ama Yüce Tanrı son altın yıkama gününde Yanan Gün’ün ruhunu yıkarken, yıkama tablalarında ruhuyla beraber bir sürü de çakıl yıkamak zorunda kalacak,” dedi.

Olaf Henderson, kumarbaza büyük bir hayranlıkla bakarak:
“İşte buna bayıldım,” diye homurdandı.

“Çok güzel,” diye onu onayladı French Louis. “Bana kalırsa işte bu lafa içilir ha?”

II

Dans edenler yarım saat yemek molası verdiğiinde sabahın ikisi olmuştu. İşte tam bu sırada Jack Kearns poker oynamayı önerdi. Jack Kearns, Bettles ile birlikte kuzey kutup dönencesinin ta içlerinde, Koyokuk’un en uzak menziline bir konak yeri kurmak üzere felakete sonuçlanan bir girişimde bulunmuştu; sonrasındaysa Forty Mile ve Sixty Mile’daki konaklarıyla uğraşıp, talihini başka yönlerde denemeye karar vermiş ve Birleşik Devletler’e ufak bir bıçkışaneyle bir de ırmak istimbotu ısmarlamıştı. Bıçkışane tam o sıralarda, Kızılderililerin sürüp köpeklerin çektiği kızaklarla Chilcoot geçidini aşmıştı ve o yaz başı buzlar çözüldükten sonra Yukon’a gelmesi bekleniyordu. Yine o yaz sonunda, Berring Denizi buzlardan temizlenince, istimbot St. Michaels’da monte edilecek ve küpeştesine kadar malzemeye yüklü olarak ırmak yolundan gelecekti.

Jack Kearns poker oynamayı önerince, hepsine yetecek kadar kız olmadığı için dans edemeyen French Louis, Dan MacDonald ve Moosehide’de bol altın bulan Hal Compbell hemen bu öneriyi yanaştılar. Yanan Gün arka odanın kapısından içeri girdiği sırada bir beşinci arıyorlardı. Virgin, Yanan Gün’ün kolunda, diğer dansçılar da onların arkasında olduğu halde girdiler salona. Poker oyuncularının selamlarına karşılık olarak Yanan Gün onların masasına gitti.

Campbell, “Oturmak ister misin?” dedi. “Şansın ne âlemde?”

Yanan Gün, “Bu gece şansım yerinde,” diye istekle cevap verdi, ama aynı anda da Virgin’in uyarır yollu kolunu sıkıştığını hissetti. Yanan Gün’ü dans etmek için götürmek istiyordu.

“Şansım yerinde ama birazdan dansa başlayacağım. Hem hepimizi yolmak da istemem.”

Kimse ısrar etmedi; onun geri çevirişini kabul etmişlerdi. Yemeğe gidenlerin peşinden Virgin onu sürüklerken, birden niyeti değişiverdi Yanan Gün’ün. Dans etmek istemediğinden, ya da Virgin’i incitmek istediğinden değildi bu değişiklik; kolundaki o ısrarlı baskı onun özgür yaratılışını isyan ettirmişti. Hiçbir kadın tarafından idare edilmek istemediğini hissetti... Kadınların pek hoşlandığı bir erkek olmasına rağmen, Yanan Gün onları fazla önemsemezdi. Hayatın büyük oyununda yorulduktan sonra dinlenmek için ele alınacak birer oyuncaktan ibaretti kadınlar. İçki ve kumarın yanı sıra birtakım kadınlar tanımış ve çevresinde gördüklerinden, bir kere ağına düştükten sonra kadınları bırakmanın içki ve kumarı bırakmaktan daha güç olduğunu öğrenmişti.

O yalnız kendisinin kölesiydi ki, bu da güçlü bir bencilliği olanlar için doğaldı, ama bir başkasına köle olmak düşüncesi onu ölesiye korkutuyor, çılgına çeviriyordu. Aşkın tatlı köleliğiyse onun hiç ama hiç bilmediği bir şeydi. Tanıdığı âşık erkekler, onda birer deli izlenimi bırakmıştı, delilik ise Yanan Gün için üzerinde kafa yormaya, çözümlenmeye değer şeylerden değildi. Ne var ki, erkeklerle arkadaşlık etmek, kadınlara âşık olmaktan çok başkaydı. Arkadaşlıkta kölelik yoktu. Erkek erkeğe arkadaşlık bir iş anlaşmasıydı; birbirine söz geçiren değil de, hayatını sürdürme ve zenginlik peşindeki, karlı ıssızlıkların, ırmakların, dağların tehlikelerini birlikte paylaşan erkeklerin dürüstçe yaptıkları bir anlaşmaydı. Burada köleliğin yeri yoktu ve gösterdiğinden çok daha güçlü olan o, şu kadar vermek gerekiyor diye düşünerek değil de, krallara yakışır bir cömertlikle verir, kahramanca katlandığı çilelerin, zahmet ve çabaların ürününü bol bol dağıtırdı. Sirtında yükü, fırtınaların kasıp kavurduğu geçitleri, ya da sivrisineklerle dolu geniş bataklıkları aşmak ve arkadaşının taşıdığıının iki misli bir yükü sırtlanmak onun gözünde bir haksızlık ya da şikâyet konusu değildi. Arkadaşlığın iş yönünden ruhu da buydu işte. Bazı

insanlar diğlerlerinden daha güçlüdür; ama herkes kendine düşeni elinden geldiği kadar yaptığı sürece alışverişteki dürüstlük korunmuş, iş ruhuna sadık kalınmış ve namus çerçevesi içindeki anlaşma sağlanmış demektir.

Ama kadınlarla... Onlarla iş böyle değildi. Kadınlar azıcık verir, hepsini isterdi. Erkeklerin başına geçirmek için yular tutardı kadınlar ellerinde ve bir erkek onlardan yana şöyle iki kere bakacak oldu mu da, hemen yuları geçirmeye davranırlardı. İşte, örneğin kendisi içeri girdiğinde şaşkınlık ve sevinçten ağzı bir karış açık kalan ve Yanan Gün onu dansa davet edince zevkten ölen Virgin... Bir dansa diycek yok, ama Yanan Gün kendisiyle iki kere ya da üç kere dans etti diye, onu pokere çağırdıkları zaman kolunu sıkıştırıp çekmişti. İşte o iğrenç yular buydu; eğer Yanan Gün kendisini bir bıraksa, bu ilk zorlamanın ardından kim bilir daha ne zorlamalar gelecekti. Virgin hiç de yüzüne bakılmayacak bir kadın değildi; tam tersine güzel, sağlıklı, uzun boyluydu, üstelik çok güzel dans ederdi, gelgelelim onda da bütün kadınlar gibi erkeğin boynuna kemendi takıp sığır damgalar gibi yere yatırıp, ellerini ayaklarını bağlamak isteği ağır basıyordu. Poker daha iyiydi Günışığı'na göre... Hem pokeri de dans kadar seviyordu.

Kolunun çekilişine sadece bedeninin ağırlığıyla karşı koydu ve: "Hani yüreklerinize biraz heyecan vermeyi canım da çekmiyor değil," dedi.

Kolu tekrar çekildi. Virgin yuları başına geçirmeye çalışıyordu. Yanan Gün'ün bir anda içinde uyanan çılgınca korkuya kaptırdı kendini; bir yabancı kesildi. Saniyenin binde biri kadar kısa bir an içinde, tuzak korkusuyla öfkeye ve paniğe kapılan bir kaplana dönüştü Yanan Gün. Bir yabaniden farksızdı; ya tuzağın üstünden aşır kaçacak, ya da Virgin'in üzerine atılıp onu parçalayacaktı. Ama aynı anda da insanı yetersiz bir toplumsal hayvan haline getiren disiplin dürtüsünü duydu içinde. Sağduyu ve insansaverliği de ona yardım etti ve gözlerini Virgin'in gözlerine dikip gülümsedi:

“Hadi siz gidin de bir şeyler yiyin. Ben acıkmadım. Sonra yine dans ederiz seninle. Daha vakit erken. Hadi bakalım koca kız.”

Kolunu kurtarıp Virgin’i omuzundan hafifçe itti, aynı anda da pokercilere döndü:

“Sınırı kaldırırsanız oynarım,” dedi.

“Sınır tavana kadar,” dedi Jack Kearns.

“Tavanı kaldırın öyleyse!”

Oyuncular birbirlerine baktı ve Kearns bildirdi:

“Tavan kaldırıldı.”

Elam Harnish hemen kendisini bekleyen sandalyeye çöktü, cebinden altın kesesini çıkarmaya davrandı, sonra vazgeçti.

Virgin bir an durup bekledi, sonra yemeğe gidenlerin peşine takıldı. Giderken başını geriye çevirip seslendi:

“Sana sandviç getireceğim Günışığı.”

Günışığı, “olur” gibilerden başını salladı. Virgin’in gülümsemesinden Günışığı’nı affettiği anlaşılıyordu. Yanan Gün yulardan kurtarmıştı kafasını, ama bunu Virgin’in duygularını –pek fazla– incitmeden yapmıştı.

Yanan Gün, “Markalarla oynayalım,” önerisinde bulundu. “Fişler çok kalabalık ediyor masanın üzerinde... Eğer hepiniz kabul ediyorsanız?”

“Ben kabul ettim,” dedi Hal Campbell. “Benim markamın değeri beş yüz olsun!”

Harnish, “Benimki de,” diye cevap verirken diğerleri de kendi markalarının değerini bildirdi; içlerinde alçakgönüllü olarak, French Louis, markalarının her birinin yüz dolardan gideceğini bildirdi.

O zamanlar Alaska’da alçaklar ve hileci kumarbazlar yoktu. Oyunlar dürüstçe oynanır, insanlar birbirinin sözüne güvenirdi. Bir adamın sözü, torbasının içindeki altın kadar değerliydi. Marka denilen şey, değeri belki de bir sent bile tutmayan, düz, dikdörtgen biçiminde bir fişti. Ama adamın biri oyuna bir marka sürüp de, bunun değerinin beş yüz dolar olduğunu söyledi mi, o marka beş yüz dolar değerinde kabul edilirdi. O markayı kim ka-

zanırsa kazansın, bilirdi ki, kaybeden markasına karşılık beş yüz dolar değerinde ve hemen oracıkta terazide tartılmak koşuluyla altın ödeyecektir. Markalar değişik renklerde olduğundan, marka sahibini belirlemekte güçlük de çekilmezdi. Yine, Yukon'un o ilk dönemlerinde, sadece masaya çıkarılan fişler ya da paralarla kumar oynamak kimsenin aklının köşesinden geçmezdi. Bir adam, bütün malı mülküyle, nerede ve ne cinsten olursa olsun tümünü ileri sürebilmek üzere kumar masasına kabul edilirdi.

Harnish desteyi kesip kâğıtları dağıttı, geri kalan kâğıtları karıştırdı de barmene seslenip bardaki herkese içki ısmarlardı. Solunda oturan MacDonald'a ilk kâğıdı verirken bas bas bağırdı:

“Çökün yere, sizi gidi Malamutlar, Eskimolar, Kızılderili bozuntuları sizi!.. Çökün yere de sıkıştırın koşum kayışlarınızı! Yüklelenin koşumlara, sıkın göğüs kayışlarınızı! Haaaaydaa!.. Hooo!.. Helen Breakfast'a gidiyoruz, sıkı durun! Hepinize söylüyorum bakın, açıkça, erkekçe, bu hanıma varana kadar çok hızlı gideceğiz, çok terleyeceğiz bu gece ha! Birimizden biri de çarpılacak... Ama ne çarpılma!”

Oyun bir kere başladıktan sonra, masanın çevresinde istediği kadar gürültü olsun, sessiz devam ederdi. Elam Harnish kıvılcımı tutuşturmuştu. Altın arayıcıları akın akın Tivoli'ye geliyor, gelenler de kalıyordu. Yanan Gün cümbüş yaptığı zaman kimse bunu görmezden gelemezdi. Dans salonu tika basa dolmuştu. Kadınların azlığı dolayısıyla, erkeklerin birçoğu, kadın yerine geçtiklerini belli eden koca koca renkli mendilleri kollarına bağlayıp erkeklerle dans ediyordu. Bütün oyun masalarının etrafı kalabalıklaşmıştı; upuzun bara yaslanıp içki içen erkeklerle sobanın çevresinde toplananların gürültülü konuşmaları arasından, fişlerin aynı tondaki şıkırtısıyla, rulet topunun alçalıp yükselen keskin vınlaması duyuluyordu. Tipik bir Yukon gecesiydi ve böyle bir gece için gerekli ne varsa hepsi bir arada olmak üzere el altında bulunuyordu.

Masadaki şans birinden diğerine gidip geliyor, henüz büyük eller kendini göstermiyordu. Bunun sonucu olarak da küçük el-

lerle büyük oyunlar oynanıyor, ama hiçbir oyun uzun sürmüyordu. French Louis, bir eşek döperle Campbell ve Kearns'in ikişer üçlüsüne karşı beş bin dolarlık bir pot kaldırdı. Sekiz yüz dolarlık bir potu da döper üçlüyle kazandı biri... Bir seferinde Elam Harnish blöf yaparak Kearns'e iki bin dolarlık bir rölans çekti. Kearns elini açtığı anda alttan dolma bir floşu olduğu, Harnish'in de iki onluyla rölans yapacak cesareti bulduğunu anlaşıldı.

Bununla birlikte sabahın üçünde büyük eller gelmeye başladı. Bu, kumarbazların poker masasının başında haftalarca bekledikleri en heyecanlı andı işte. Haber Tivoli'de hemen yayıldı. Seyredenlerin sesleri çıkmaz oldu. Ta ötedekiler bile seslerini kısıp oyun masasına yaklaştılar. Diğer oyuncular masalarını bıraktı, dans salonu boşaldı ve sonunda binadaki herkes en aşağı beş sıralı bir halka şeklinde ve sıkış sıkış, sessiz bir grup halinde poker masasının çevresinde ayakta toplandı. Girişteki artırımlar çoktan başlamıştı; daha kimsenin kâğıt almaya niyeti olmadığı halde hâlâ da devam ediyordu. Kâğıdı Kearns dağıtmış, French Louis de bir markayla açmıştı ki, bu da onun markasının değeri üzerinden yüz dolar demektir.

Campbell bunu sadece görmüştü, ama ondan sonra gelen Elam Harnish, bir yandan da MacDonald'a yolu açtığını söyleyip takılarak beş yüz dolara yükselmişti girişi.

Eline göz atan MacDonald, marka alarak bin dolar koydu. Kearns karar verebilmek için elini uzun bir süre inceledikten sonra bin doları gördü. Bunun üzerine, aynı şekilde elini uzun uzun inceleyen French Louis'in oyunda kalması ona dokuz yüz dolar mal oldu. Campbell'in de oyunda kalıp kâğıt çekebilmesi için dokuz yüz dolar koyması gerekiyordu, ama dokuz yüz doları gördükten sonra bin dolar da yükselterek herkesi şaşırttı.

"Sonunda hepiniz kıvama gelebildiniz," dedi Harnish ve bin beş yüzü gördükten sonra bin dolar daha yükseltti, "Helen Breakfast mutlaka bu elde görünecek, ama hepiniz şöyle kızakların koşumlarını gözden geçirirseniz iyi edersiniz."

“Ben de aynı hanımın peşindeyim,” diyen MacDonald iki bin dolarlık markayı Harnish’i görmek için, bin dolarlık da yükseltmek için sürdü.

Yüz ifadelerinden bir şey anlaşılmasa da hepsinin içten içe sınırları gerilmeye başlamıştı. Her biri doğal gözükmeye çalışıyor ve hepsinin doğal görünüşü birbirinden farklıydı. Campbell o her zamanki ihtiyatlı tavrını takınmıştı. French Louis aşırı bir ilgi gösteriyordu. MacDonald’a babacan bir iyilikseverlik hali gelmişti, ama bundan azıcık abartıyla kaçıyor. Kearns soğukkanlı bir kayıtsızlık içinde hiçbir şeyle ilgilenmiyor gibiydi. Elam Harnish’e gelince, o her zamanki gibi alaycı, şakacı halini sürdürüyordu. Potta daha şimdiden on bir bin dolar toplanmış, markalar masanın ortasında karmakarışık bir yığın meydana getirmişti.

Kearns şikâyetçi bir sesle:

“Benim markam kalmadı,” dedi. “Borcuna oynamaya başlasak!”

“Oyunda kalacağına sevindim,” diye dostça cevap verdi MacDonald.

“Daha kalacağım belli değil. Şimdilik içeride bin dolarım var. Ne kadar koymam gerek daha?”

“İçeriye bir göz atmak sana üç bin dolara patlar ama yükseltmene de kimse ses çıkaracak değil.”

“Yükseltmenin canı cehenneme. Benim ensemin de kendininki gibi kalın zannediyorsun galiba?”

Kearns eline baktı:

“Ama ne yapacağımı sana söyleyeyim Mac. İçimde çok güçlü bir önsezi var, göreceğim şu üç bin doları.”

Bir kâğıt parçasına tutarı yazdı, imzasını attı ve kâğıt parçasını masanın ortasına fırlattı.

Şimdi bütün gözler French Louis’e dikilmişti. French bir süre kâğıtlarıyla sinirli sinirli oynadı, sonra bir “Anasını sattığım!” çekerek, “O histen bende bir parça bilem* yok,” diyerek üzüntüyle kâğıtlarını oyun dışı kâğıtların arasına fırlattı.

Bir an sonra yüz küsur çift göz Campbell’e çevrildi.

* French Louis bozuk bir İngilizce konuşmaktadır. -çev.

Campbell:

“Seni sıkıntıya sokmayayım Jack,” deyip, keyifli keyifli iki bin dolar daha yükseltti girişi.

Gözler, bir kâğıt parçasının üzerine bir şeyler karalayıp masanın ortasına atan Harnish’e döndü bu sefer.

“Ben size şunu söyleyeyim ki, burada insanseverlikle ilgili kilise vaazı dinleyecek değiliz,” dedi Elam Harnish.

“Görüyorum seni ve bin dolar yükseltiyorum Jack. İşte tam senin kalın ensene uygun hareket Mac.”

“Ben harekete bayılırım; bin dolar da ben yükseltiyorum,” oldu MacDonald’ın cevabı.

“O güçlü önsezin hâlâ devam ediyor mu Jack?”

“Hâlâ devam ediyor.”

Kearns uzun süre kâğıtlarını evirdi çevirdi elinde:

“Oynayacağım bu oyunu. Ama benim durumumu biliyor musunuz? Şu benim istimbot –Bella– on beş eder mi bilmem, ama bana yirmi bin dolara patladı. Sonra Sixty Mile konağı var; raf-larımdaki yiyecek ve malzeme stoku beş bin dolar eder. Sonra bir de bıçkılıhane geleceğini biliyorsunuz. Şimdi Linderman’da duba-da yapıyor. İyi miyim?”

“Gir be, tabii iyisin!” diye cevap verdi Günışığı. “Hazır sırası gelmişken ben de söyleyeyim; şurada, Mac’ın kasasında yirmi bin dolarım var. Moosehide’deki toprakta da bir yirmi bin dolarlık altın daha yatıyor. Sen yerini biliyorsun Campbell. Var mı toprakta altın?”

“Tabii var Günışığı.”

“Ne kadar ediyor giriş şimdi?” diye Kearns sordu.

“Görmek için iki bin.”

“Eğer girersen seni epey zorlarız bak ha!” diye uyardı Günışığı, Kearns’i.

Kearns iki bin dolarlık senedi yazıp kabaran yığına ekleyerek,

“İçimdeki önsezi çok güçlü vallahi,” dedi, “Bu önsezinin sırtımda aşağı yukarı gezindiğini hissediyorum.”